

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.
 Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.
 Upravištvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi praznikov izide prihodnji list v torek 2. januarja 1883.

H koncu leta.

Za časnikarja konec leta nijma tolike važnosti, kakor na primer za trgovca, a vender je običaj splošen in po svojej zastarelosti tudi opravičen, da stoječ na pragu mej starim in novim letom v kratkem pregledu ponovi vse markantnejše dogodke končujočega se leta.

Ako tedaj danes obračamo pogled nazaj na dolgo vrsto dni, katerej pravimo l. 1883., moramo priznavati, da to svojemu koncu bližajoče se leto nikakor ne smemo prištevati najslabšim. Akoravno nijsmo dosegli vsega, kar bi koprneče želeli v svojem domoljubnem srci, moremo vender s končnim rezultatom biti zadovoljni.

S trdim bojem za ravnopravnost slovenskega jezika pričeli smo leto in v malo mesecih izzvali smo znani justičnega ministra ukaz na prezidij graške nadsodnije in upeljavo slovenskega učnega jezika na paralelkah v Ljubljani in na spodnjih gimnazijah v Kranji in v Rudolfovem, katere naredbe, dasi nijso vrhunec naših želja, so nam vender dobro došle vsaj kot a conto plačilo.

Zabeležiti nam je na dalje potrditev volilne reforme, ki razširja mej drugim volilno pravico do takozvanih „petakarjev“ in novo obrtno postavbo, ki odpravi nedostatek v dosedanjem zakonodajstvu, in mnogo drugih za nas več ali manj važnih zakonov, ki so plod našega parlamentarnega življenja.

Posebno živahno pa je bilo gibanje v našej ožjej slovenskej domovini. Priborili smo si večino v mestnem zboru ljubljanskem in deželnem šolskem svetu kranjskem; sijajno zmagali smo pri volitvah v Rudolfovem, na Vrhniki in v Ljubljani; začeli smo zidati „Narodni dom“, kateri je po darežljivosti vseh stanov in po previdnem in vztrajnem delovanju odborovem uže osiguran; osnovali smo „Slovensko društvo“ in „Slovensko posojilnico v Mariboru“, „Posojilnico za ljubljansko okolico“, „Narodni dom v

Ptuju“, „Sokol v Mozirji“, „Posojilnico na Vrhniki“, „Šaleško Čitalnico“, priredili smo velikansko Jurčičevo in Tonejec-Samostalovo slavnost, imeli smo velike veselice v Ljubljani, na Vrhniki, Borovnici, v Trstu itd., pri katerih vseh se je kazalo, da je narodna zavest prešinila in zavzela uže maso naroda — storili smo vse priprave, da z novim letom pričneta svoje blagodejno delovanje posojilnici v Postojini in v Sevnici in odposlali smo nad 500 peticij na državni zbor.

Ne omenjaje mnogih drugih vsako leto se ponavljajočih veselic, moramo hvaležno se spominati, da nam je naš presvitli in ljubljani vladar letos naklonil redko milost, da je obiskal našo Koroško, Goriško in Primorsko, da smo iz njegovih ust čuli osrčujoče besede: „Nijso tu Slovenci?“

Na slovstvenem polji bilo je preteklo leto tako plodovito, kakor še nobeno dozdaj. Razen več nego dvajset časnikov, mej katerimi je posebno „Mir“ jako uspešno uplival na naše koroške brate, mnogo brojnih leposlovnih proizvodov, dobili smo vse našej šolskej mladini potrebne učne knjige, da smo za prvo potrebo popolnem in povoljno oskrbljeni in da naši nasprotniki, ki so na političnem torišči povsod podlegli, začudeni in zavzeti gledajo naš napredek, naš razvoj. Ta napredek na slovstvenem polji treba pred vsem poudarjati, ker je vse naše delovanje in gibanje bilo in bode tudi še v bodoče oprto na literarno podlago.

Koncem leta treba se sočutno spominati tudi tistih izmej naših rojakov, ki so zapustili „lepi svet“, in pri tej točki moramo priznavati, da „smrtna žetev“ nij bila tolika, kakor druga leta, kajti mej odličnejimi izgubami imamo samo štiri: škof Dobrila, dekan Grabrijan, dr. Koceli in Rapoc.

Naposled preostaje nam še pogled v vnanjost, osobito v slovanski svet. Z veseljem osvedočimo se, da je Slovanstvo v obče storilo korak naprej, da so avstrijski Slovani prisvojili si važne pridobitve. Opo-minjamo le na česko vseučilišče, na volilno zmago v Spljetu in po drugih mestih Dalmacije, na tesno par-

lamentarično zvezo mej našimi poslanci, Čehi in Poljaki, katera nam daje nadepolno poročstvo za bodočnost — na rastočo slovansko vzajemnost in solidarnost, in na vedno večji upliv Slovanov v mero-dajnih krogih.

S tem kratkim, površnim pogledom okončujemo staro leto. V živej nadeji, da nam bode bodočnost, ako ne radodarnaja, vsaj jednako mila, kličemo vsem čitateljem, vsemu slovenskemu in slovanskemu svetu iz dna srca:

Veselo, srečno novo leto!

„Trento e Trieste“.

Nijso še prenehala brzojavna sporočila o raznih demonstracijah, katere vročerkvna italijanska mladina prireja po večih mestih „zjedinjene kraljevine“ povodom justifikacije Oberdankove, — uže nam brzojav poroča o novej, naravnost proti avstrijskemu poslancu grofu Paaru namerjenej demonstraciji; o demonstraciji, katera jasno spričuje, kacega dobrohotnega mišljenja ima se naša država kljubu vsem oficijelnim in oficijoznim pomirljivim sporočilom nadejati od sosednje nam države.

Kakor vselej, kedar ima „Agenzia Stefani“ poročati o kakah demonstracijah, katerih ostrina je namerjena proti jedinstvu naše države, tako se tudi sedaj prizadeva v razburjenost, ki se mora vsacega avstrijskega domoljuba polotiti o tem sporočilu, uliti nekoliko kapelj olja pomirljivosti. Dasiravno je italijanski oficijozus neizmerno grešil o naivnosti evropskega javnega mnenja, zatrjujoč, da se je napad na avstrijskega poslanca izvršil zato, ker je „napadovalec bil lačen“, vender utegne semtertje najti še lahkovernežev, ki mu bodo to v resnici nerodno laž verjeli.

Mi kot dobri in zvesti državljani želimo si le, da bi se naši odločujoči krogi v tej zadevi ne dali preslepiti, temveč, da bi stvar smatrali tako, kakoršna v resnici je, in ako ima naša država v Rimu iskrenih zastopnikov, — o čemer se ve da ne dvomimo — tedaj je o dogodkih v Italiji in o mišljenji,

LISTEK.

Domači pogovori.

XIV.

Domače pogovore sem srečno dovršil za leto 1882. in sem jih navzlic raznim zaprekam dognal do XIII. številke, kakor sem rekel, da jih bom. — Kaj bo leto 1883. seboj prineslo za nas uboge felj-toniste, kdo bi to vedel povedati uže sedaj, ko stojimo z jedno nogo še v starem letu, a z drugo na pragu novega leta.

„Nova“ se nam nij treba več bati, to vemo, ampak od druge strani nam preti nevarnost: ljubezniva naša kolegica Janja Miklavčič namreč bi nas utegnila motiti v mirnem faktičnem posedu prostorij pod stropom za par mesecev, če ne bomo dosti marljivo branili svojega faktičnega poseda.

Ker imamo Slovenci za romane, za novele in za novelice dokaj prostora v „Ljubljanskem Zvonu“

in v „Kresu“, bi jaz lepo prosil uredništvo „Slov. Naroda“, naj nas ne zanemaruje in naj nas ne goni izpred praga, ampak naj nas pusti orati in gospodariti po svoje v prostorijah našim rastlinam namenjenih, temveč, ker imamo mej seboj tudi g. prof. Steklaso, ki nam bo pomogel včasih in nam bo postregel s kakšno tečnejšo pečenko iz ruske zgodovine, posneto po Aksakovem in drugih, če bo naša vsakdanja zelenjad preslaba hrana za razvajen želodec p. n. občinstva.

Sedaj, ko se je naprosila in tudi obvezala šestorica odličnih rodoljubov in pisateljev nad črto, da vsak mesec za list napiše gotovo število uvodnih člankov in strokovnjaških razprav, ki bodo gotovo dobro došle kakor listu, tako tudi čitateljem, sedaj se moramo tudi mi izpod črte obvezati, da bomo uspešno konkurenco delali gornjej partiji in da bomo tudi mi nase vlekli ne samo oči, ampak tudi srce čitajočega občinstva, tako, da bode vsak čitatelj najprej pogledal v spodnje prostorije, potem še le v gornje.

Meni se je te dni zagrozil Vrhniki pohajkovelec z nezaupnico, ker nijsem v življenje spravil feljtonske zadrage, kakor sem obljubil, da jo bom; temeljna glavica mojemu projektiranemu konsorciju je tistih 100 gld., katerih še nijmamo, in katerih bi si stoprv zaslužiti morali, ko bi nam jih hotelo dati lastništvo „Slov. Naroda“; ker pa rečeno lastništvo nijma preveč denarjev, kakor se mi dozdeva, in ker so „izvirni telegrami“ predragi, si mi ne bomo mogli nič zaslužiti, a brez kapitala naj kdo drugi ustroji akcijsko društvo, jaz ga ne bom. Sicer sem pa jaz itak uže sam nazaj potegnil stavljeni predlog, ko sem širom odprl tisto lesno, kroz katero vodi cesta pod črto, zato, ker je nek nemškutarček v Deutsche Zeitung“ kvasil, da je bilo prišlo 67 slovenskih pisateljev na Jos. Jurčičevo svečanost, mej tem ko je bilo prišlo le toliko telegramov; mej pisateljem in telegramom je pa vender še precejšnja razlika, in čeravno lastništvo našega dnevnika za telegrame več denarjev izdā nego za pisatelje, bi jaz rekel, da je jeden sam slovenski pisatelj, če je kaj

ki glede Trsta in Trentina prešinja vse sloje italijanske družbe in vso birokracijo od ministra do najnižjega uradnika, dobro poučena; tedaj bode pa tudi vse storila, da uspešno paralizira rovarsko delovanje onih tajnih družeb, katere imajo svoje se-deže v Italiji, svoje agilne zastopnike pa po vseh večjih krajih Trentina in Primorja.

Doslej, žal! nijsmo še prišli do spoznanja, da bi si vlada bila svesta nevarnosti, katera državi preti, ako se bode posebno v Primorji ravnalo italijanskim rovarstvom nasproti vedno po principu „laissez faire, laissez aller“, in ako bode njenim organom dovoljeno širiti italijansko narodnost in z njo — kajti to je nerazdružljivo — irredentarsko propagando samo zato, da se ovirajo primorski Slovani v svojem napredku.

Slučajno a vendar pomenljivo je, da se je v Trstu morala izvršiti smrtna obsodba nad mladim italijanskim fanatikom, ki je segal po življenji našemu vladarju in konspiriral z irredentarsko stranko italijansko proti jedinstvu avstrijske države ravno takrat, ko so se nekatere druge kronovine avstrijske pripravljale, da hvaležno oslavo šeststoletnico svojega spojenja z avstrijsko državo. Manje slučajno a še pomenljivejša pa je, da v Trstu izhajajoči najrazširjenější italijanski list „Indipendente“ Oberdankovo smrt slavi kot mučeniško, za sponočila o šeststoletnicah pa nijma v svojem listu prostora.

A ne samo to, temveč še mnoga druga znamenja, katera mora videti vsak, kedor nij slep, in na katera smo mi že mnogokrat opozarjali, spričujejo, da je gravitacija italijanskega elementa v resnici in jedino onstran Soče iskati in da je najnevarnejše početje, ako se podpira ta element, kateri našej državi nikdar nij iz srca udan bil in jej tudi nikdar udan ne bode. „Trento e Trieste“ je deviza vseh izobraženih Italijanov ob Tagliamentu, Padu in Tiberi; „Italia irredenta“ pa odgovor naših Italijanov. Prvo se poudarja v Italiji o vsakej priliki in „sans gêne“; drugo pa pri nas v Avstriji sicer ne tako odkrito, a vendar dovolj jasno in razumljivo. „Trento e Trieste“ pomeniti ima tudi najnovejši napad na avstrijskega poslanca v Rimu, navzlic kateremu je le želeli, da bi se o Avstriji ne moglo reči: kogar Bog hoče pogubiti, udari ga s slepoto. X.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. decembra.

Deželni zbor **Koroške** sešel se bode dne 8. januarja v izredno zasedanje, da se bode posvetoval o napravah proti povodnji in o daljnji podpori. — Iz Podonovja, Česke in Nemške prihajajo zopet žalostna poročila o pretečej povodnji.

K zadnji seji obrtnega komisijona **gosposke zbornice** prišel je bil tudi ustavoverec baron Engerth, ki se je udeležil debate in govoril za vzprejem novele. Häsner pa je pismeno opravičil svojo odsotnost. Iz tega se vidi, da hočejo ustavoverni pairi odtegniti se samo posvetovanju o šolski noveli. Generalna debata o noveli se je končala in prihodnji četrtek prične komisijon speci-

jalno. Novela se baje ne bode spreminjevala, nego kolikor možno vzprejela v tistej obliki, v kateri jo je sklenila državna zbornica. — „Pokrok“ poroča, da bode dotični komisijon državnega zbora takoj po praznikih obravnaval vladino predlogo o kongruu in izdelal postavni načrt; ob enem se bode tudi bavil s poboljšanjem plače pravoslavne duhovščine v Galiciji.

Minister za trgovino, baron **Pino**, dobil je od Nj. Veličanstva v priznanje njegovih izrednih zaslug red železne krone prvega reda.

Vnanje države.

Črnagora vzprijela je definitivno po Visokej Porti ponujeno jej zemljo. Dotična dela za urejenje meje pričela se bodo takoj po pravoslavni praznikih.

Na **Italijanskem** vršile so se ob smrti Oberdankovej v raznih mestih demonstracije proti Avstriji. Z malo izjemo so vsi listi poveljavali Oberdanka kot narodnega mučenika ter napadali Avstrijo. Posebno je to z neko divjo navdušenostjo storil vseučilišni profesor in pesnik Carducci v Bologni, ki je mladino kar k orožji na osveto pozival; v desetih letih, pravi on, morajo biti Planine njilove. — Ko se je avstroogrski poslanik grof Paar vračal od avdijske pri papežu, zagnal se je bil kamen v njegov voz, ki ga pa nij poškodoval.

Dopisi.

Iz Gorice 29. decembra. [Izv. dop.] V sredo na večer sklical je naš državni in deželni poslanec dr. Josip Tonkli v mestu bivajoče rodoljube v svojo pisarno na posvet. Obravnavale so se tri prav važne točke. V Gorici smo imeli politično društvo „Sloga“, katero je pa že dolgo časa spalo in nij dalo nikakega znamenja življenja od sebe. G. dr. Tonkli je vsled tega sklical goriške rodoljube, dz bi se z njimi posvetoval o žigled prihodnjih volitev v deželni in znabiti tudi državni zbor, bi li ne bilo umestno „Sloga“ zopet oživeti ter sklicati občni zbor društva. Vsestransko bila je potreba imenovanega društva pripoznana in sklenjeno je bilo, društvo zopet oživeti. Pristopilo je tudi takoj društvu mnogo novih udov, odličnih narodnjakov; na-dejamo se torej od društva za naprej mnogo vspeha za naše slov. ljudstvo.

Druga za nas Goričane nič manj važna točka dnevnega reda so bili otročji vrti, ki so nam potrebni, kakor ribi voda, ako nečemo v mestu s časom izgubiti ves terén. Prosto ljudstvo v mestu, večinoma slovensko, je sedaj primorano pošiljati svoje otroke v laške otročje vrte, ker slovenskih v mestu nij; s tem pa se izneveruje slovenskemu narodu zmiraj večje število otrok, iz katerih postanejo kasneje največji sovražniki Slovenstva. Da bi se temu v okom prišlo, bil je voljen odsek peterih, kateri ima namen takoj nabirati mej rodoljubi prostovoljnih doneskov ter za to skrbeti, da se uže v prihodnji vspomladi ustanovi za sedaj jeden vrtič za slovenske otroke v mestu. S tem se bode poitalijančenje slovenskih otrok deloma zaježilo. Ako bode vspeh dovoljen, o čemer nij dvomiti, ustanovili se bodo za naprej še drugi.

Tretja točka dnevnega reda bilo je posvetovanje o ustanovitvi posojilnice za Gorico in okolico. Živa potreba tacega zavoda za naše ljudstvo bila

je obče pripoznana, vsled tega bilo je tudi v tem oziru soglasno sklenjeno, da se voli odsek peterih, kateremu pripade naloga preiskrabeti vse, česar je za oživiljenje in izpeljavo te ideje neobhodno treba. Več o tej točki drugikrat.

Iz Kamnika 25. decembra [Izv. dop.] V štev. 288. „Slov. Naroda“ se neki dopisnik iz kamniškega okraja spravlja na nekatere Kamničane, ter jih imenuje omahljivce, katerih politika je po hribovsko rečeno šviga-švaga. Ker zadeva ta graja večino občinskega odbora kamniškega in tiste može iz odbora, ki so bili od te večine voljeni v krajni šolski svet, ali zavoljo tega ne izvoljeni, ker so občinski odbori okolice kamniške, kateri volijo z nami v krajni šolski svet, bli v večini, sem prisiljen varovati teh mož napadeno čast.

Jaz ne mislim, da je g. dopisnik poslal ta dopis mej svet iz hudobije, ampak menim, da je slabo poučen o naših razmerah, in da išče nasprotnikov tam, kjer jih nij. On se nekako identificira s 4 možmi prejšnjega šolskega sveta, kateri pa nijmajo nobenega pravega pojma o izomiki otrok in o namenu šol. Imenuje jih značajne in korektno postopajoče može, a dobro ve, da, če jedemu izmej njih reče: „vi ste značajen mož“, ga bo ta debelo pogledal in vprašal: „kaj ste rekli?“ Da se izve, zakaj nij večina odbora kamniškega mogla ustreči želji dopisnikovej z izvolitvijo njemu na srci ležečih mož, naj bode povedano sledeče: Trije udje bivšega krajnega šolskega sveta so kmetje iz okolice, ki ne zamorejo vsi skupaj s hvaljenim predsednikom vred zapisati najkrajšega stavka, nekateri celo čitati ne znajo. Kako so vneti za izomiko šolskih otrok, priča faktum, da so se v nekej seji krajnega šolskega sveta z vso silo upirali nasvetu, da bi se za šolsko bukvarnico naročil list „Vrtec“ in knjige društva sv. Mohorja, češ, otrokom nij treba doma čitati. — Mesto Kamnik je s postavljenjem za šolo namenjenega poslopja storilo za šolo toliko, da nij niti previdno niti pametno šolsko zadevo izpustiti iz rok. Če plača občina Kamnik $\frac{2}{3}$ vseh stroškov za šolo, jej gre tudi večina v krajnem šolskem zastopu, ako se neče, da se nekega dne zgode velike homatije v zadevi šolskega poslopja. Kdor me hoče razumeti, me razume.

Gospod dopisnik hvali stari šolski svet, oziroma njegovega predsednika zaradi korektnega in značajnega postopanja posebno v zadnjih burnih časih. Če je to tako, potem pa vem, da ima g. dopisnik jako čudne pojme o značajnem in korektnem postopanju. Je-li korektno, da je krajni šolski svet ves čas, ko je občinski odbor kamniški vsled jednoglasnih sklepov obračal se do šolskih oblastij s peticijami in protesti, molčal in spal? Ko se je celo mesto Kamnik, razen g. Kecla, ki je v deželnem zboru pomagal s svojim glasom odvzeti g. patrom borno remuneracijo, zjedini v prošnji do Nj. Veličanstva, ali je tačas ta krajni šolski svet kaj storil? Še le ko je bila ta prošnja odbita in ko je bil s tem naš boj za gg. patre v naše obžalovanje, na škodo občine in dežele za nas izgubljen, česar jih mnogo pa

Dalje v prilogi.

prida, več vreden kakor vseh 67 telegramov, ki so bili prišli v Višnjo Goro.

Ko je bil prišel na svetlo dotični moj predlog glede naše feljtonske zadrage, je po meni za narodno-gospodarstvene članke predloženi pisatelj rekel, da bi res dobro bilo, ko bi se ustanovil tak konsorcij, pri katerem bi si mogel človek v sili hitro kaj zaslužiti, dočim se sedaj pri nas težko kaj zasluži, ker mi dobrovoljci kvarimo ceno literarnim proizvodom in kratimo zaslužbo takim žurnalistom, ki živijo od peresa tako rekoč iz rok v usta, od danes do jutri in ki še toliko svojega nijmajo, kolikor je imel svoje dni Diogenes, namreč sod, v katerem je vedril, kedar je deževalo po starej Greciji, v katerem je prebival in spal.

Glede Diogenesa še nijso učerjaki na čistem in nij še dognano, da li nij bil malo crismojen Diogenes, ker si je pri belem dnevi prižgal luč in je šel človeka iskat po ulicah. Ko bi danes kateri naš filozof kaj takega naredil, bi ga precej policija po-

brala in posadila v Stenjevec; kar se pa kvartira tiče, nij mož neumno ravnal, da je stanoval v sodu, ker tam se mu nij bilo treba bati — potresa!

Da bomo zapili sto goldinarjev, kakor misli gospod iz Vrhniške, o tem nijsem jaz nikjer nič govoril, ampak spravljal bomo denar in na kup devali, sem rekel, ker drugače, ko bi hoteli zapiti kaj, ne bi nam bilo treba takega blagajnika, kakošnega sem predložil jaz, in kateri bo gotovo nerad izdal težko zaslužene naše denarje za tako nepotrebno reč, kakor je vino. Razun tega, ko bi zares hoteli zapiti kaj, in bi bil, kar se razumeva, pravi član zadrage g. Prostoslav Kretanov zraven, bi ga to zapeljalo in on bi v jednom prihodnjih pisem zopet varijacije delal o pitji in o vinu, kar bi mu jaz oponašal, in konec vsega bi še bila nemara zamera in nastal bi lahko domač prepir, katerega se pa moramo izogibati mi pod stropom, če hočemo složno živeti in delovati drug poleg drugega in drug za drugim; itak nas pisano gledajo nekateri in pravijo,

da smo še neotesani, in zato treba, da dokažemo protivno, da pišemo elegantno s peresom in da se ne kregamo z besedami, kakoršne so v navadi drugod po svetu, ne v Ljubljani.

Napokon imam še nekaj opaziti „pro domo“, da se ne bi reklo: „qui tacet, consentire videtur“. Vrhniški pohajkovelec namreč misli, da jaz rajši pijem vodo nego vino. Na to izjavljam odločno: da me mladi gospod krivo sodi, ako tako misli, in da to nij res, a za dokaz, da se vina kar nič ne bojim, se pozivam na g. Prostoslava Kretanovega, ki je v tej zadevi gotovo klasičen svedok in na g. Ahasvera Nr. 2. v Rimu, ki se je leta 1880. jedenkrat z menoj vred zadeval ob svet, ko sva iskala „po noči“ njegove štacune na Markovem trgu, kar ima gotovo še zabeleženo v svojem dnevniku. „Po noči“ sem pridejal zato, da naju nebi vrhniški pohajkovelec ali celo g. Publicus iz Amerike primerjal z — Diogenesom, ali s katerim drugim modrijanom starega veka.

Spectabilis.

še verjeti nij hotelo, takrat se je še le predsednik krajnega šolskega sveta vzbudil. Da bi si dal viden, da se je on kaj pobrinil za reč, katero zastopa, je začel tekati okolu od Poncija do Pilata, zabavljaj, kakor je to uže navada pajdaša in intimusa znanega čevljarja, ki hodi h Keclu po povelja, pri ljudeh čez občinski odbor, da je ta kriv, da je tako prišlo. Hodil je tudi prav pridno h firmi, na jako slabem glasu stoječi, kjer so se kovale in se še kujejo vse intrige in spletke zoper vsako še tako dobro in koristno stvar, katero je občinski zastop ukrenil. Tukaj so se kovale laži o celem občinskem zastopu posebno še o meni izduhtane so bile tako fino in diplomatično, da so se marsikatega prijela, celo takih, o katerih bi sodil, da imajo dokaj lastnega razsodka; saj se laž in natolcevanje človeškega srca rajše prime nego resnica in dober nauk. — Laž je, če kdo pravi, da se je kaj opustilo v celej tej borbi za prejšnje gg. učitelje, ravno tako pa je tudi laž, izmišljena od nekoga, kateremu sem na potu, da bi bil jaz ali kdor koli iz občinskega odbora drugače postopal, kakor je bila občna volja; značajnosti in korektnega postopanja pa se mi ne bomo učili od Podgorskih kmetov ali od dopisnikovega predsednika niti od brezimenega dopisnika samega. Če pa on meni, da se dá cesarjev odlok kar tako zavreči, in da bodo nasprotne nam šolske oblasti pred njegovim razsajanjem, če je tudi korektno, potegnile, je to njegova reč. Dopisnikov predsednik je šel tudi (to je: hotel je priti) do g. deželnega predsednika, ali v kakem kostumu. Dobro, da tega predsednika po svetu spoznali niso, lepo bi bili sodili o nas, ki prezentiramo take figure! Voščim prav iz srca in čestitam g. dopisniku k takemu pajdaštvu. Kaj je vse dopisnikov predsednik govoril kmetom tega ne vem, ali to je gotovo, da se je govorilo, da pridejo kmetje šolske zadeve v Kamniku v red devat — z vilami in sekirami.

In kamniški občinski odbor naj bi imel ime, da je take ljudi volil za šolske svetovalce svoje srenje! Trdno sem prepričan, da mi bode g. dopisnik prav dal, ako rečem, da on sam spozna za popolnem nesposobne te može za tak posel, razloček mej nama pa je ta, da misli on, da se tudi s takimi ljudmi dá vnanjemu svetu nasproti demonstrirati in da je zagovarjanje trditev bolj temeljito, ako pri tem ljudi sumniči in obrekuje.

Dr. Samec.

Iz Trbovelj 27. decembra. [Izv. dop.] (Gospodom državnim poslancem v preudarek.) Nij daleč čas, da pride v državnem zboru postava o „rudarskih bratovščinah“ (Bruderladegesetz) v obravnavo. V naši trboveljski občini so tri take bratovščine, zatorej nas to precej zanima.

Po starej tej postavi se je odbor bratovščine tako-le sestavil: Vsi delavci, udje bratovščine, izvolili so izmed sebe določeno število odbornikov v odbor, kateremu je bil predsednik tamošnji vodja rudarnice. Pri sejah se ve da so mogli vsi odborniki glasovati tako, kakor je bila želja predsednika. Ako bi kateri tako ne glasoval, bati se mu je bilo hudih nasledkov. Ne rečem, da bi se bilo kaj tacega zgodilo, ali bati se je, da se ne zgodi. Bilo bi torej nasvetovati: Iz vsega odbora naj se izvoli predsednik, vodja rudarnice naj ima virilen glas. Dotična občina naj bi imela pravico v odbor bratovščine voliti dva odbornika, katera bi imela pravico bratovščinih sej se udeleževati in glasovati v vsakem gibanju bratovščinega premoženja. Vem, da bodo rudarske gosposke rekly: kaj se ima občina v naše zadeve in naše premoženje mešati? Ali premisliti je treba: Ako bi bratovščina s svojim premoženjem slabo gospodarila in bi pozneje ne mogla vseh svojih onemoglih udov rediti, komu bi ti udje pozneje v preskrbovanje pripadali? Občini, komu drugemu! In tako bi naša občina v takej nezgodi imela na stotine siromakov rediti. Ne bom trdil, da so moje misli v tej zadevi jedino prave, jaz sem hotel le nasvetovati. Naj še kdo drugi v tej zadevi kaj nasvetuje!

Domače stvari.

— (Ljubljanski župan) se je danes opoldne poklonil gospodu deželnemu predsedniku

Winklerju in ga je prosil, naj blagovoli Njinima Veličanstvu presvitlemu cesarju in cesarici pa Njinima Visokostima cesarjeviču in cesarjevčevni poročiti ljubljanskega mestnega zastopa prepokorna voščila za novo leto, katerega se glavno mesto Kranjske posebno veseli, ker se nadeja, da bode to leto v svojem ozidji gledalo in slavilo milega si vladarja in Njega obitelj. Naposled je župan čestital na novem letu tudi presvitlega cesarja namestniku v naši deželi, gospodu deželnemu predsedniku, in njegovej blagonaklonjenosti priporočal ljubljansko mesto. Gospod deželni pred-sennik je prijazno obljubil, da bode mestnega od bora čestitke takoj naznanil na Najvišjem mestu, za svojo osobo pa ljubljanskega občinskega zastopa delovanje rad podpiral, kjer in kedar bo mogel.

— (Iz mestnega zbora.) Ker se včeraj nij bilo sešlo za sejo potrebno število mestnih odbornikov, bode v prihodnji torek 2. dan januarja meseca 1883 zboroval ljubljanski mestni zastop in takrat obravnaval tiste stvari, ki so bile za 29. dan t. m. postavljene na dnevni red; vrhu teh pa utedne na vrsto priti še kako drugo kratko poročilo, če bode dopuščal čas.

— (Silvestrova veselica), katero priredi jutri večer ljubljanska Čitalnica, obeta po obširnem programu veliko zanimljivosti. Lepi možki zbori in izvrstne godbene točke bodo se vrstile; osobito zabavna pa je opereta: „Vinska pokušnja“; razen tega bode srečkanje raznovrstnih lepih dobitkov in kar je glavna stvar za naš lep spol, ples, ki se bode po polnoči gotovo improviziral. Torej na veselo svidenje še v starem letu!

— (Občni zbor „Sokola“ ljubljanskega) bode v soboto dne 6. januarja 1883. l. (v praznik sv. treh Kraljev) ob 1/2 11. uri dopoldne v društveni telovadnici.

— (Slavna kranjska hranilnica) je na prošnjo odbora društvu „Sokolu“ prepustila v brezplačno porabo realkino telovadnico. — S tem činom prihranjenih bode Sokolovej blagajnici vsako leto 200 gld., kateri so se morali plačevati kot najemnina za pretesne prostore dosedanje telovadnice. — Živijo!

— (Iz Ptuj) se nam piše 28. t. m.: Tukajšnji rodoljubi so tudi letos naročili 32 iztisov „Mira“. Naj tudi v drugih krajih na Slovenskem marljivo za Mir nabirajo, kajti Korošci so gotovo podpore potrebni in ta list bode v kratkem dosegel to, da tudi Korošci svojega zastopnika v prihodnjih volitvah v državnem zboru zadobe.

— (Morilca žandarja Lengarja na smrt obsojena.) Včeraj in danes trajala je obravnava proti kinetskima fantoma 22 let staremu Antonu Bezljaju in 35 let staremu: Janezu Pavčiču, oba iz Spodnjega Kašlja, katera sta bila zatožena, da sta v noči od 30. do 31. oktobra t. l. na okrajni cesti blizu postaje južne železnice v Zalogu umorila c. kr. žandarja Janeza Lengarja, ki je bil tačas v službi. Bezljaj tajil je odločno, Pavčič pa je izpovedal, da je bil zraven, in da je žandarja umoril Bezljaj, on da mu nij storil nič hudega. Ko so porotniki (načelnik Henrik baron Lazzarini) njim stavljeni vprašanja in sicer pri Bezljaju na umor, pri Pavčiču pa na soudeležbo umora, jednoglasno potrdili, razglasilo je sodišče ob 11. uri po noči razsodbo, da sta Bezljaj in Pavčič obsojena na smrt in sicer da ima biti obešen najprvo Pavčič potem Bezljaj. Porotniki so bili gg. Lassnik, Auer, Gerčar, Fortuna, E. Mühleisen, Rössman, baron Lazzarini Henrik, Gorsič, Mathian, Križaj Janko, Čelešnik in Juh. Občinstva je stalo okoli sodniškega poslopja oba dni veliko stotin, tako je bila tudi sodniška hiša vsa polna „kriminaldoktorjev“, ki so silili v porotno dvorano, hoteli ulomiti vrata, pobili šipe in zabavljali, da se vsem ne dovolij ustop. Do 11. ure po noči čakalo je več stotin ljudi na razsodbo in še le, ko so morilca odvedli na Žabjak, odšlo je ljudstvo.

— (Vrhniška Čitalnica) je pri svojem obnem zboru dne 26. t. m. vsled predloga gosp. Gab. Jelovškega jednoglasno imenovala gosp. Franc Kotnika, veleposestnika in tovarnarja iz Verda, in g. dr. Jos. Vošnjaka, državnega in deželnega

poslanca, častnim članom omejenega društva. — G. Kotnika imenovali so častnim članom radi njegovih mnogih podpor, ki jih je storil društvu, gosp. dr. J. Vošnjaka pa radi njegovih velikih zaslug za slov. narod, osobito za njegovo nesebično potezanje za narodne pravice.

— (Vabilo) k veselici, katero napravi „narodna Čitalnica“ v Kranji Silvestrov večer točno o 1/2 8. uri. Spored: 1. Govor. 2. „Slovan“, (možki zbor). 3. Deklamacija. 4. „Smrt in deklica“, (duet). 5. „Brati ne zna“, (burka v jednom dejanji). 6. Šaljiva loterija. 7. Ples.

— (O Božiči čudno.) Iz Borovnice nam poroča prijatelj 28. t. m.: Močan jug pregnal je včeraj in predvčeranjim ves sneg, ki ga je padlo za dober čevljev na debelo zadnjo nedeljo. Vreme je sedaj toplo, ali oblačno. Na nekaterih krajih pa so se danes pokazale spomladanske cvetlice razcvetene: trobentice ali jagoce (primula veris) pa sol-datki (galanthus nivalis). Čudna ta izprememba.

— (Za turiste.) Naš neumorni turist gosp. Kadilnik bil je letos razen drugih večjih izletov 27krat na Šmarni gori. Na sv. Štefana dan vrnil se je, klobuk ovenčan z raznovrstnimi cveticami, katere je izvabila za ta čas nenavadno ugodna temperatura iz tal.

— (O shodu „Slovenskega društva“ v Celji) priredila se je zaradi primanjkanja prostora posebna priloga.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 30. decembra. Včeraj so zdravniki pri Gambetti konstatovali, da se vnetje širi na zvonaj, da je stanje globeje ležečih delov nepremenjeno, vsled tega je pričakovati, da se mrzlica še malo pomnoži.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 22. decembra.

Dne 22. decembra zatožena je bila jako odurna in zanemarljena ženska Jera Pogorelec, 28 let stara vlačuga, doma iz Lipelj v logaškem okraji, hudodelstva požiga. Zaradi potepanja bila je uže neštivilnokrat kaznovana in odgnana v svoj rojstni kraj, zaradi tatvine petkrat, zadnjikrat v Trstu in obsojena na dve leti v ječo. Dne 6. oktobra t. l., komaj dva meseca potem, ko je bila izpuščena iz kaznilnice v Begunjah, prišla jo je ljubljanska policija zaradi vlačuganja in drugi dan izpovedala je, da je prejšnjo noč ob 1/2 9. uri hotela zažgati kozolec ljubljanske pekovske zadrage. Detektiv Šober našel je res v tretjem štantu kozolca v otavi ožgane in v papir zavite žveplenke, okolu katerih je bila otava nekoliko osmojena. Ogenj se zbog tega nij prijel, ker je bila otava še mokra. Zatožena obstoji dejanje popolnem. Pravi, da se je hotela prišedša iz Begunj, poboljšati in si poiskati službe. A doma jej župan nij hotel dati potnega lista. Ko je prišla v Ljubljano k „zubringerci“, tako zvanej Šuštarci pri Šiacu, jej je ta napovedala tri službe, a nikjer je nijso hoteli brez poselskih bukvic, katerih jej pa logaška županija nij hotela dati. Hodila je potem po noči po Ljubljani okrog. Kar je zaslužila, je hitro zapravila. Če pa denarja nijma, pravi zatožena, potem je sposobna vse storiti. Tako je bilo tudi 5. oktobra. Jeza jo je zgrabila, da nijma poselskih bukvic in šla je zažigat kozolec pekovske zadrage. Ko je videla, da se je pokadilo, zbežala je, ker so prišli ljudje in bila je potem na mestnem trgu, ko je šla z nekim gospodom, po policajih zaprta. Zažgala pa da je iz jeze, da naj bi pogorela Ljubljano. Porotniki potrde njim stavljeni vprašanje jednoglasno in Jera Pogorelec je bila obsojena na šest let težke ječe, poostrene s postom in vsako leto 5. oktobra s tamnico in trdim ležiščem.

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim koncem leta poteče naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naročnino naprej plačajo.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravništvo „Slov. Naroda“.

Tajci:

29. decembra.

Pri **Slonu**: Dietrich z Dunaja. — Zarnik iz Srednje vasi. — Boara iz Trsta. — Blondlocka iz Štajerskega. — Perušič iz Reke.

Pri **Malič**: Wagner, Bruckner z Dunaja.

Dunajska borza

dné 30. decembra.

Papirna renta	76 gld. 30 kr.
Srebrna renta	77 „ 05 „
Zlata renta	95 „ 40 „
5% marcna renta	91 „ 05 „
Akcije narodne banke	832 „ — „
Kreditne akcije	282 „ 20 „
London	119 „ 40 „
Srebro	— „ — „
Napol.	9 „ 49 „
C. kr. cekini	5 „ 61 „
Nemške marke	58 „ 70 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 119 „ — „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „ 25 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95 „ 15 „
Ogrska zlata renta 6%	118 „ 70 „
„ 4%	85 „ 50 „
„ papirna renta 5%	84 „ 55 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103 „ — „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 113 „ 75 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 „ 75 „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98 „ — „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105 „ 40 „
Kreditne srečke	100 gld. 173 „ 75 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 117 „ — „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	216 „ — „

Zahvala.

Odbor tukajšnjega čevljarkega bolniško-podpornega društva izreka čast. g. dr. **Jos. Drén** za prijazno brezplačno in trudoljubivo zdravljenje obolelih društvenih udov najtoplejšo svojo zahvalo. (810)

V Ljubljani, dne 30. decembra 1882.

Vabilo na naročbo.

Preverjeni, da nam je ilustriran šaljiv list živa potreba in uvažuje razne, po odličnih rodoljubih ponavljane želje, začeli bodemo počenši od novega leta 1883 izdajati zabavno-zbadljiv in šaljiv list

„ŠKRAT“.

ki bode izhajal za sedaj dvakrat na mesec in prinašal razen lepih, v Pragi izdelanih slik in kratkih šaljivih povestih raznovrstno zabavno gradivo, razpravljajoč vsakdanja politična in socijalna vprašanja v kolikor možno mikavnej obliki, ozirajoč se pri tem ne samo na Ljubljano, ampak na vse slovenske pokrajine. Za to podjetje zagotovilo nam je sicer uže nekaj v Ljubljani bivajočih rodoljubov svojo duševno pripomoč, a da bode list dovolj mnogovrsten, obračamo se zaupno do vseh rodoljubov, katerim je pri naših sedanjih razmerah ostalo še kaj humora in dovtipa, da blagovoljno pomnože kolo naših sodelavcev.

Ker ima pa vsako podjetje tudi svojo gmotno stran, prosimo rodoljube, da nas z obilno naročbo podpirajo v našem, zlasti v začetku težavnem početju. (769—5)

Cena listu bode:

Za vse leto	3 gld. — kr.
„ pol leta	1 „ 50 „
„ četrt leta	— „ 80 „

Inserati vzprijemajo se za primerno ceno in naj se, kakor novi, pošiljajo upravništvu.

Uredništvo in upravništvo šaljivega lista

„ŠKRAT“.

v Ljubljani, v „Narodnej Tiskarni“.

Vabilo na naročbo

„SLOVENSKEGA PRAVNIKA“, ki bode tudi zanj izhajal vsakega meseca petnajsti dan v zvezkih, obseznih po dve poli navadne osmerke.

„Slovenski Pravičnik“ stane:

Za vse leto	4 gld.
„ pol leta	2 „

Naročnina naj se pošilja uredništvu „Slovenskega Pravičnika“ v Ljubljani, v Franciškanskih ulicah št. 16. Pod tem naslovom naj se pošiljajo tudi spisi. V Ljubljani, dné 29. decembra 1882.

Upravništvo

„Slovenskega Pravičnika“.

808—2)

Vsem prijateljem in znancem vošči

veselo novo leto

(813) rodbina Mosché-tova.

Obitelj

Karol Gallé-tova

vošči po tem potu vsem sorodnikom, prijateljem in znancem

srečno novo leto!

(806)

V Bistri, dné 31. decembra 1882.

Gospodu Franu Iv. Kwizdi, c. kr. dvornemu založniku in okrožnemu lekarnarju v Korneuburgu.

Blagovolite mi nemudoma zopet poslati 12 sklenic Vašega c. kr. priv. restitucijskega fluida in 12 pušic mazila za kopita. Vaš restitucijski fluid rešil mi je zopet lepo prusko kobilo, katera bi bila z nenavadnim skokom na trda tla kmalu prizadejala si zaježiti oteklino. Ko sem uže vse znane leke zaman uporabljal, segel sem, ko je vročina nekoliko ponehala, po c. kr. priv. restitucijskem fluidu, katerega sem pustil takrat neprimenjanega, ter ga po pravilu rabil in po 12 dnevih bil je moj konj zopet popolnoma zdrav.

Pri tej priliki moram Vam tudi povedati, da se mi je poskus z Vašim mazilom za kopita prav posrečil; plemenit konj si je bil pri dresuri v post. avstrij. hoji z jako močno bradico (štolo) desne zadnje noge levo zadnje kopito hudo poškodoval. To kopito sem potem s kavčkom najprej omeščal in potem z Vašim kopitnim mazilom ogrel. Sedaj je konj zopet okrevan, ne šepa več, kopito zadobito je prejšnjo elastičnost in svitek prav uspešno raste.

Opava dne 26. marca 1870.

Z odličnim spoštovanjem

Ernest Morgenstern, konjar.

Gledé prodajalnice opozarjamo na anonco „restitucijski fluid za konje“ v današnji številki. (616)

Poslano.

Pozor!

Vsled močnih viharjev je pomuheljski lov (iz jeter teh rib se prideluje ribje olje) letos Lototzem in Čuhoncem kaj malo prida prinesel in to malo ribjega olja, ki je bilo početkom sezije dobro, se je pozneje le prav počasi pridobivalo; zbog tega je cena ribjemu olju veliko bolj poskočila, kakor se je v začetku bilo in vsled tega je ponarejanje obilnejše, kot lansko leto. Pri nakupu je treba torej sedaj jako pazljivim biti; posebno najboljšo vrsto ribje olje je mnogokrat pomešano z drugimi olji.

Slučajno posrečilo se je tukajšnjemu lekarnarju G. Piccolli-ju, da je koj s početka sezije naravnost iz severnih krajev dobil lepo zalogo tega olja ter je sedaj v prijetnem položaju, da zamore (dokler je še kaj blaga) prodajati naravno pomuhljevo olje in sicer tako dobro, kakeršno se ne dobi pri fabrikantih in veletržcih, ki svoje olje gotovo dražje prodajajo, kakor rečeni lekarnar Piccoli. — Sklenice s 1/4 kile po 60 kr.; 5 sklenic 2 gold. 50 kr.; 1 kilo 2 gld. (753—5)

Poslano.

(54—48)

GLAVNO SKLADIŠTE

MATTONIJEVE

iz **GISSHÜBLER**

najčistije lužne

KISELINE

poznate kas najbolje okrepljujuče piče,

1 kas izkušan liek proti trajnom kašlju plućevine i

želudca boolesti grkljana i proti mēhurnim kataru,

kas i slasticah za (PASTILLEN)

probavils

nalazi se kod Hinke Mattonija (Karlovi vari u Českoj).

Na etiketo in zamah, kakor kaže podoba, treba ostro paziti.

MATTONI'S
GISSHÜBLER

Na prodaj!

Prostor za stavbe, ležeč ob cesti pri parnem mlinu, blizu nove cerkve Jezusovega Sreca in nove vojašnice, meri 1000 štirjaških sežnjev ter se da razdeliti za tri stavbe.

Posedstvo, na Ježici, obstoječe s hiše, hrama, hleva, leg njega in senuži. Vse vkup meri od 12 do 15 orolov ter se prostovoljno takoj prodaje.

Na ljubljanskem močvirju, pri Kozuhu, je več kosov s proste roke na prodaj.

O vsem tem zve se natančneje pismeno ali ustno v **Kravji Dolini št. 9.** (800—2)

„Notranjska posojilnica“ v Postojini,

registrovana z omejenim poroštvom z odlokom sl. deželne sodnije od 9. dec. 1882 št. 8375,

naznanja p. n. občinstvu, da prične svoje delovanje s 1. januarjem 1883. Uradni dan bode vsako soboto in ako pade na ta dan praznik, vsak ponedeljek. Prvi uradni dan bode v ponedeljek 8. januarja 1883.

Posojilnica sprejema uloge po 4 1/2% ter daje posojila na osobni kredit po 6 1/2% in na hipoteke po 6%.

Postojina, dné 28. decembra 1882.

Ignacij Doxat l. r.,

ravnatelj.

Josip Lavrenčič l. r., Peter Kraigher l. r., denarničar. kontrolor.

Alojzij Kraigher l. r., Dr. Ivan Pitamic l. r., namestnika. (809)

Poročilo

zavarovalnega zavoda

„JANUS“

na Dunaji.

Dobiček za leto 1883. je pri oddelku za življenje nastavljen z 21 odstotki letnega uplačila. Tega so deležni oni družabniki, kateri so pristopili pred 1. januarjem 1881 l., in katerih police so z dnem 31. decembra 1882. še v veljavi.

V zadnjih 15 letih so se uplačila (prémije) s tem dobičkom zmanjšale za 18 do 22 odstotkov.

Načrte in izvestja podaje generalni agent

B. Zegner,

v Ljubljani, Gospodske ulice št. 14, Knežji dvor II. nadstropje. (812)

EPILEPSIJO

(božjast) ozdravi indijski zeliški sok, ki se kot posebnost, da kot jedino sredstvo z najboljšim uspehom rabi zoper božjast. (218—44)

Božjastni se hitro in srečno ozdravi, ako štirikrat ali petkrat na dan tega soka po 15 kapljic na sladkorji zavžije. Celo najstarejša in najzlobnejša bolezen se ublaži in naposled popolnoma odpravi.

Dobiva se flacon po 20 kr. v skoraj vseh lekarnah Avstro-Ogerske, a v Ljubljani ima ta sok lekarnar g. Julij pl. Trnkóczy, v Jičinu pa prirejevatelj Rudolf Stahl, emer. lekarnar. S pošto se menj kot 2 flacona ne pošilja.

Priznано izvrstne,

na

tržaškej razstavi s srebrno svetinjo

odlikovane

VOŠČENE SVEČE

iz garantirano pravega, nepokvarjenega čebelnega voska,

ponudijo

P. & R. SEEMANN

v Ljubljani. (636—12)

NAJBOLJŠI

PAPIR ZA CIGARETE

JE

LE HOUBLON

Francosk fabrikat.

PRED PONAREJANJEM SE SVARI!!!

(Pravi je ta papir za cigarete samo tedaj, če ima vsak list znamko LE HOUBLON in vsak karton nosi varstveno znamko in signaturo.)

Cawley & Henry
Propriété du Brevet

Cawley & Henry, al'elinge Fabrikanten, PARIS

Seuls Fabricants brevetés des Marques :

PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL

Couleur Mals

Qualité supérieure

Blanc ou Mals

Aux Armes de chaque Pays

(159—20)

Pri
J. Krajoji,
tiskarji in založniku v Novem Mestu,
je izšel:

Koledar in dnevnik za leto 1883,
posebno krasno in trdo vezan, s svinčnikom, cena 70 kr.,
po pošti 75 kr.;

potem
Žepni koledar za leto 1883,
v miniaturni obliki z zlatim obrezkom, cena 20 kr., po
pošti 22 kr.

Dalje elegantno izvedena slovenska
Viseča pratika za leto 1883,
cena 30 kr., po pošti 35 kr.

V isto ceno se dobiva tudi nemški
„Wandkalender“.
Imenovani koledarji dobivajo se pri založniku in v
vseh knjigarnah na Slovenskem. (787—3)

V novič bistveno znižane cene!

KAVA
izvrstne kakovosti po pravi engros-ceni,
iz znane razpošiljalne trgovine
Robert Kap-herr, Hamburg.

v vrečah po 4³/₄ kilo prave vsebine (ne brutto
5 kil za netto-težo) z všteto poštarino in zamo-
tanjem po poštnem povzetju: Avst. vr.

Rio, močen	gld. 3.25
Domingo, okusen	„ 3.60
Santos, jako močen, lep	„ 3.75
Java, svetlozelen, droben, močen	„ 4.10
Cuba, temnozelen, jako droben, močen	„ 4.45
Java II., zlatorumen, jako droben, omle- den	„ 4.20
Java I., zlatorumen, jako fin	„ 4.60
Perl-Mocca, fin, zdaten	„ 4.75
Ceylon, modrozelen, plemenit	„ 5.30
Ceylon, Perl-, izredno fin	„ 5.40
Menado, jako finega okusa	„ 5.85
Mocca, pravi arab., lepodišeč	„ 6.45

Priloga se zmes: Ceylon, Perl z Java I. — Vse
čiharne vrste kave so preresetane in izbrane, tedaj
proste prahu in črnih zrn. — O rečnosti mojih
posiljatev dobivam sleherni dan najpohvalnejša
priznanja. (782—6)

Neposredni kup — največja varčnost!

P. n.
Udano podpisani dovoljujem si naznanjati, da sem
v Ljubljani otvoril
knjigoveznico
(na Kongresnem trgu št. 14, nasproti nunske cerkvi)

ter sprejemam vsakršna knjigovozniška in galanterijska
dela v malih in večjih naročilih. Posebno se usojam pripo-
ročati čestitej p. n. duhovščini, gg. učiteljem, Citalnicam in
drugim narodnim društvom. Naročila sprejemam tudi po
pošti ter je naglo izvršujem.

Prepričan sem, da bo p. n. občinstvo zadovoljno z
mojim delom, ker sem v svoji obrtni popolnem izkušen,
delujoč več let po večjih delalnicah v Nemčiji, Švici, na
Francoskem in Laškem.

Z odličnim spoštovanjem
Franjo Dežman,
(801—2) knjigovez.

Izdelki, kateri nimajo te postavno deponirane
varstvene znamke, naj se kot ponarejeni
koj vrnejo.

Cvet zoper trganje,
po dr. Maliči,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter
revmatizem, trganje po udih, bolečine v
križi ter živcih, otekline, otrple ude in lete
itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnem tr-
ganje, kar dokazuje obilno zalival. Zdravilo naj se
samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ z
zraven stoječim znamenjem: 1 steklenica
50 kr., pravega prodaje samo

lekarna „pri samoregu“ J. pl. Trnkoczyja
na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Zahvala.
Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinske bolezn na nogi
silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno
rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže
več daj niso mogli stopiti na nogo, spomnil sem na
Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter
si ga nemudoma naročil. In res, imel je čudovit
vsepeh, da so se po kratkej rabi tega zdravila opro-
stili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem
priznavam torej dr. Maličev protinski cvet
kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jed-
nakej bolezni priporočam. Vašej blagorodnosti pa
iz ekam najprisernejšo zahvalo, z vsem spošto-
vanjem udani
Franz Jug,
(469—8) posestnik v Šmarji p. Celji.

Zdravilstveno
parfumerijsko blago.
Anatherinova ustna voda a 60 kr., Zobni prašek a
40 kr. priznana kot najboljša sredstva za čiščenje
ust. — Pudra za dame, bela in rožna, izdelana iz
najfinejše rižne moke, prav neškodljiva za kožo, v
zavitkih a 10 kr. in v škatljicah a 40 kr. Esprit de
Essbouquet, Heliotrope, Reseda, Violette za parfumo-
vanje perila, robcev itd., v elegantnih miniaturni-flaco-
nih s kovinskim zaporom a 40 kr. za komad. Gly-
cerin-Crème, posebno uspešna pri razpokanih ustnih
in praskah po roki, 1 flacon 30 kr. Kadilni papir,
vžgan v sobi razširja prijeten duh, 1 zavitek 10 kr.
Toaletno medeno-glicerinsko milo od Sarga, 1 kos 30 kr.
Mandeljni otrobi, rabljeni mesto mila, store kožo
nežno, fino in mehko, 1 zavitek 10 kr. — vse to pro-
(695 - 10) daje in razpošilja
G. Piccoli,
lekarnar „pri angelji“ v Ljubljani na dunajske cesti.

Dr. Popp-ova
Anatherin ustna voda
in
Popp-ov vegetabilni zobni prašek
so najbolj priljubljena in najboljša čistila
za zobe, da se ustje in zobovje ohrani
čisto in zdravo.

Gospodu dr. J. G. Popp-u, c. kr. dvornemu zobo-
zdravniku na Dunaji, I., Bognergasse št. 2,
Prosim Vas uljudno, da pošljete s poštnim po-
vzetjem koj po prihodnjem pošti na mojo adresu 1
sklenico Vaše lekovite anatherin ustne vode in pa 1
škatejico Vašega izvrstnega vegetabilnega praška, kar
uže izza mnogo let z najboljšim uspehom uporabljam.
Spoštovanjem
Ivan Wesely, graščinski oskrbnik.
Pleternice v Slavoniji. (779—1)

Dobiva se v Ljubljani pri lekarjih J. Swoboda, G. Pic-
coli, V. Mayr, Jul. pl. Trnkoczy, E. Birschitz, dalje pri
trgovcih Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M.
Schmidt, V. Petričič, L. Pirker, P. Lassnik, Terček &
Nekrep; v Postojni: A. Leban, lekar; v Škofjeji Loki:
C. Fabiani, lekar; v Kočevju: J. Braune, lekar; na Kr-
škem: F. Böhmches, lekar; v Idriji: J. Warta, lekar;
v Kranji: K. Šavnik, lekar; v Ljuti: J. Benes, lekar;
v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Nozem mestu: D. Ri-
zoli in J. Bergman, lekarja; v Trebnjem: J. Ruprecht,
lekar; v Radovljici: A. Roblek, lekar; v Kamniku:
J. Močnik, lekar; v Črnomlju: J. Blazek, lekar; v Vi-
pavi: V. Kordas, lekar; v Pontafu: P. Osaria, lekar.

KAVARNA M. MARZOLINI,
Kongresni trg zraven velike realke.

Zahvaljuje se najiskrenije vsem visoko čislanim dosedanjim p. n. gostom
za njihovo naklonjenost, usojam se še nadalje jim priporočati svojo, pred krat-
kim povse obnovljeno, prostorno kavarno, zagotavlja najpazljivejšo in naj-
reelnejšo postrežbo.

Z visokim spoštovanjem
M. Marzolini.

V kavarni so č. p. n. gostom na razpolaganje sledeči listi:
Slovenski Narod, Novice, Edinost, Laibacher Zeitung, Laibacher
Wochenblatt, Grazer Tagespost, Triester Zeitung, Il Cittadino,
Wiener Zeitung, Fremdenblatt, Tribüne, Neue Freie Presse,
Presse, Neues Wiener Tagblatt, Morgenpost, Bohemia, Zukunft,
Neuigkeits Weltblatt, Illustr. Wiener Extrablatt, Neue Illustrirte
Zeitung, Leipziger Illustrirte Zeitung, Ueber Land und Meer,
Gartenlaube, Kikeriki, Figaro, Floh, Fliegende Blätter, Humo-
ristische Blätter. (807)

Konfekcija
J. W. STRECKER-JA
v Ljubljani, Kongresni trg,

krojaški izdelki za civil in vojaštvo,
odlikovan za svoje izdelke na tržaške razstavi
z zlato svetinjo.

priporoča svojo veliko zalogo najmodernejšega domačega in inostranskega
modnega blaga. Vsa v njegovo stroko spadajoča dela, moška ali ženska,
izgotovje se umetno dovršeno po najnižjih cenah.
Posebno se priporoča prečastitej duhovščini za izdelovanje talarjev,
dolgi sukenj (paldo), kateri hojo ne ovirajo, in izvrši vse lepo, dobro in
prav ceno.

Z odličnim spoštovanjem
J. W. Strecker.
(766—3)

Ces. kralj. izklj. priv.

restitucijsk fluid za konje
Frana Iv. Kwizde v Korneuburgu,
c. kr. dvornega založnika in okrožnega lekarnarja.

Taisti je za vse avstrijsko-ogrske in italijanske dežele izključljivo pri-
vilegiran in se je v konjušnicah Nj. Veličanstev kraljice angleške, kralja
pruskega, cesarja nemškega, kralja švedskega in v konjušnicah mnogih
visocih oseb z izrednim vspehom rabil,

ter rabi vsled večletnega izkustva v okrepilo pred in po večjih naporih, kakor tudi v
podporo pri lečenju vnanjih poškodb, putike, trganja, izvinkov, otrdelih kit in mušic itd.
— 1 sklenica 1 gld. 40 kr.

Gospodu Franu Iv. Kwizdi, c. kr. dvornemu založniku in okrožnemu lekarnarju
v Korneuburgu.

S tem spričujem, da sem Vaš c. kr. priv. restitucijsk fluid za konje s prav
dobrim uspehom rabil, posebno po lovu ali trpežni ježi, ravno tako tudi pri
otrpenju v plečah.
John Blanktel,
Dunaj, nadkonjušničar Nj. svetlosti kneza Schwarzenberga.

Gospodu Franu Iv. Kwizdi, c. kr. dvornemu založniku in okrožnemu lekarnarju
v Korneuburgu.

Prav z veseljem Vam javim, da sem Vaš c. kr. priv. restitucijsk fluid pri
konjih gospoda grofa Lanckoronsky-ja v Rozdolu pri otrpenju, zvinkih, posebno
pa za ojačenje mišic in žil po lovu ali ostrej ježi vedno z zadovoljnim uspehom upo-
rabljjal.

S spoštovanjem
Ivan Keller,
konjušničar Nj. svetlosti gospé kneginje Hohenlohe.
Srebro (Mies) na Ceskem, v dan 19. marca 1881.

Izvirno pravi se dobiva: (615)
V Ljubljani: W. Mayr, lekar; J. Swoboda, lekar; H. L. Wencel. V Liki: Karol Fabiani,
lekar. V Celji: A. Marek, lekar; J. Kupferschmid, lekar; Karol Krisper; Fran Janesch,
V Krškem: F. Böhmches, lekar. V Kranji: Karol Šavnik, lekar; Karol Puppo. V
Trziči: Otto Maly, lekar. V Wietingu: W. König.

Razen teh so zaloge v vseh mestih in trgih v kronovinah, katere se časih po listih
oznanjajo.

Jedino pravo, če je skleničen vrat ovit z rudečim pa-
pirnim pasom, kateri nosi naslednji facsimile in moja
marko.

Kdor mi ponarejalca moje zavarovane znamke tako skaže, da ga morem tožiti,
dobi do 500 gld. nagrade.

John Kwizde
H. L. Hoflieferant

Pri vezilji.

Kupčija z volno in tapiserijskim blagom in predtiskarija
v Ljubljani, židovske ulice hiš. št. 1,

Marije Drenik,

na tržaške razstavi odlikovana s

srebrno medaljo

priporoča svojo bogato zalogo: **vezilj** (štikarij) pričetih in izdelanih, za vezanje predtiskano omizno in drugo platenino; volno, preje, svile, koralde; vsakovrstno blago in orodje za vezanje, pletenje, vezenje in šivanje; volnate rute, negovice, modrice, trakove: zrezlano, usnjato in drugo galanterijsko blago.

Pogrebni trakovi s zlatimi in srebrnimi napisi, **predtiskarije**, kakor tudi vsako drugo čast. naročilo izvršuje se takoj. (743-10)

Ustanovljeno l. 1847.

J. J. NAGLAS-ova
tovarna za pohištvo

v Ljubljani,

Auerspergov trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvor),

sprejema kompletne oprave za bala, stanovanja in hotele od najbolj priproste do najfinejše izpeljave po najnižjih fabriških cenah z garancijo.

Ilustrovani cenilniki gratis. (642-26)

Za Bogom imam se le Vašemu sladnemu ozdravljajočemu pivu, sladnej čokoladi in koncentriranemu sladnemu izlečku Iv. Hoffa zahvaliti za ohranitev svojega življenja.

Samolastno izgovorjene besede mnogih ozdravljenih.

Zahvala.

Po Iv. Hoffovu sladnem ozdravljajočem pivu življenju nevarne telesne slabosti rešenega.

Ker je ta toli izvrsten izumek sladnega ozdravljajočega piva mojo mater dejal bi smrti rešil, ponašal sem se lahko s tem z vso odločnostjo v tukajšnji občini in sem lahko s svojim popolnim prepričanjem vsakemu bolniku priporočal ta lek. — Nekemu kmetu, ki je tožil, da čuti bolečine v jetrah, v želodcu in deloma v pljučih ter me je vprašal za svet, sem priporočal, naj rabi to izvrstno sladno pivo. Prosil me je, naj bi takoj pisal ponj, kar sem tudi koj v njegovej sobi storil. Prosim tedaj Vaše blagorodje, da pošljete kar hitro mogoče 26 sklenic sladnega piva in 10 zavitek sladnega bonbona.

Sv. Jurij (nad Muravom).

Josip Fliess, nadučitelj.

C. kr. dvornemu založniku mnogih evropskih suverenov, gospodu

Ivanu Hoff-u,

c. kr. komisijskemu svetniku, lastniku c. kr. zlatega križca za zaslug s krono, vitezu visocih pruskih in nemških redov, Dunaj, fabrika I., Grabenhof 2., tovarniška zaloga: Graben. Bräunerstrasse 8.

Uradno

(629-13)

zdravstveno poročilo.

Dr. Seypel, štapski nadzdravnik.

Ivan Hoffovo sladno ozdravljajoče pivo (Malzextract-Gesundheitsbier) je izvrsten diätetičen lek za rekonvalescente iz težkih bolezni, tudi za na prsih bolne, ker ne vzbuja živcev; isto tako se prav posebno priporoča za bolezni v želodcu in na haimorrhoidah.

Manj ko za 2 gld. se ne razpošilja.

Glavne zaloge: V Ljubljani: Peter Lassnik, spec. trg.; v Reki: Nik. Pavčić, drog.; v Gorici: G. Cristofaletti; v Mariboru: F. P. Holasek, na glavnem trgu; v Ptuj: J. Kasimir, V. Sellinschegg; v Celju: J. Kupferschmidt, lekarnar.

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

Loz **50** kr.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

1. glavni dobitek: v gotovem 50.000 gld. ali 8800 cekinov.
2. glavni dobitek: v gotovem 20.000 gld. ali 3500 cekinov.
3. glavni dobitek: v gotovem 10.000 gld. ali 1750 cekinov.
4. glavni dobitek: ovratnik in uhani z briljanti, vrednost 10.000 gld.

Štirje dobitki: Kinč od zlata z briljanti in biseri v vrednosti po 5000 gld.

Pet dobitkov: Različne stvari za kinč v vrednosti po 3000 gld.

987 dobitkov v vrednosti po 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25 goldinarjev.

Srečkanje 5. januarja 1883.

Cena jednemu lozu 50 kr.

(783-7)

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštino naj se pošiljajo na

TRST. P. Grande 2. loterijski oddelek tržaške razstave **TRST. P. Grande 2.**

Kdor hoče loze razprodajati, obrne naj se takoj na predstoječo adresu.

Lozi dobivajo se v Ljubljani pri slavnej kranjskejši eskomptnej banki, pri **J. C. Luckmannu, Edv. Mahru in Jan. Ev. Bučarjevih naslednikih.**

58krat odlikovano. Ustanovljeno leta 1847.

Ivana Hoffa zdravstveno pivo iz sladnega izlečka
proti oslavljenju, siromaštvu na krvi, kakor tudi najboljše sredstvo rekonvalescentom od vsake bolezni.

Ivana Hoffa koncentrirani sladni izleček
za na prsih in pljučih bolne, za zastareli kašelj in neduho.

Tisoč priznanj iz vseh delov sveta je najboljši dokaz zdravstvene vrednosti
Ivan Hoffovih sladnih prepravatov.

Najnovejše zahvalnice.

G. Ivanu Hoffu, izumitelju po vsem svetu razširjenih preparatov iz sladnega izlečka, dvornemu založniku skoro vseh suverenov, Dunaj, I., Graben, Bräunerstrasse št. 8. Tovarna: Grabenhof št. 2.

Blagorodni gospod! S hvaležnostjo Vam javljam, da so Vaše zdravstveno pivo iz sladnega izlečka Ivana Hoffa ter Vaši Hoffovi sladni bonboni za prsa pri mojej bolezni izvrstno pomagali. Sedaj lahko glasno govorim, kašelj in bolečina v prsih mi ponehuje ter se nadajam, da bom mogel skoro Vam na čast zaklicati: „Živio plemeniti gospod Ivan Hoff!“ Prosim Vas da mi zopet pošljete 13 sklenic piva in jeden zavitek sladnih bonbonov. Znamenjem se odličnim spoštovanjem
Trnovac (na Hrvatskem), 8. avgusta 1882.

Mihael Lovroec, učitelj.

Vaše blagorodje! Prosim Vas, pošljite mi zopet po poštne povzetji 28 sklenic Vašega izvrstnega Iv. Hoffovega zdravstvenega piva iz sladnega izlečka in 5 zavitek Ivan Hoffovih sladnih bonbonov za prsa v modrem papirju. Ob enem Vam poročam, da sem vsled plućnega vnetja in jedno leto trajajočega bljuvanja krvi uže pet let bolehal na hripavosti in bodenji v dušniku; odkar pa rabim sladno pivo, se uže veliko bolje počutim t-r upam, da bodem po daljšem uporabljenji popolnem ozdravil; sicer pa, če le moje zdravje vsaj tako ostane, kakor je sedaj, sem popolnem zadovoljen z zdravstvenim vspehom Vašega Iv. Hoffovega piva iz sladnega izlečka. Z najodličnejšim spoštovanjem Vam vedno udani

Eduard Kollman, zemljemerski nadzornik.

Maribor, 27. novembra 1882.

Glavne zaloge v Ljubljani: Peter Lassnik, H. L. Wenzel, Mih. Kastner.

V Kranji: Franjo Dolenc; v Celju: Kupferschmidt, lekarnar; v Reki: G. Catti, lekarnar; v Gorici: G. Cristofaletti, c. kr. dvorni lekarnar; v Mariboru: P. Holasek; v Ptuj: Kasimir; v Pulji: Monay; v Trstu: lekarnar J. Seravalle in F. S. Prinz.

Cene v Ljubljani: Zdravstveno pivo iz sladnega izlečka: 1 steklenica 56 kr., 13 sklenic 6 gld. 72 kr., 28 sklenic 14 gld., 58 sklenic 28 gld. — V zavitku iz Ljubljane: 6 sklenic 3 gld. 82 kr., 13 sklenic 7 gld. 32 kr., 28 sklenic 14 gld. 60 kr., 58 sklenic 29 gld. 10 kr. — Koncentrirani sladni izleček 1 sklenica 1 gld., 1/2 sklenice 60 kr. — Čokolada iz sladnega izlečka a 2 gld. 40 kr., 1 gld. 60 kr. in 1 gld. 40 kr. — Bonboni iz sladnega izlečka za prsa po 60, 30, 15 in 10 kr. za zavitek; pri večjem naročilu popusta se v cenah. (790-3)

Ivana Hoffa bonboni iz sladnega izlečka za prsa. Ivana Hoffa koncentrirani sladni izleček.

Pravi Hoffovi bonboni iz sladnega izlečka so le v modrem zavitku.

Shod „Slovenskega društva“ v Celji.

Celje 27. decembra.

„Slovensko društvo“ v Mariboru je sklicalo na dan sv. Štefana svoj II. občni zbor v Celje ter ta shod pravočasno 22. decembra naznanilo mestnemu uradu celjskemu, kot politični oblasti za celjsko mesto. Ker ima društvo po svojih pravilih pravico kjegod na Štajerskem shode svojih društvenikov sklicavati, si nikdo ni mogel misliti, da se bodo temu shodu ovire delale. Naš g. župan dr. Neckerman pa je bil družega mnenja in je hotel kar meni nič tebi nič zborovanje zabraniti. Z odlokom od 23. decembra je naznanil predsedniku g. dr. Radeju v Mariboru, da društvo v Celji ne sme zborovati, ker bi se po njem kalil narodni mir in bi nastali neredi. Tega odloka pa g. dr. Radej v Mariboru do 26. decembra v jutro, ko se je odpeljal k celjskemu shodu, ni v roke dobil. Ležal je od 23. do 26. v Mariboru, menda pri mestnem uradu, ne da bi se bil stranki dostavil. Ko se tedaj gg. iz Maribora: dr. Radej, dr. Glančnik, dr. Gregorec in Simon v Celje pripeljejo, si še mislili niso, da je shod prepovedan. Ker se je pa po Celji o tem govorilo, gre g. dr. Radej precej k mestnemu uradu in tam poizvé na svoje začudenje, da g. župan Neckerman shoda ne dovoljuje. Vsled tega se odbor „Slovenskega društva“ telegrafično pritoži pri g. c. kr. namestniku v Gradcu ter prosi dovoljenja za shod. In res, dve uri pozneje dojde telegrafični odgovor, da sme društvo o določeni uri zborovati.

V tem času so možje iz raznih krajev dohajali, nekateri so spet odšli, ko so slišali, da je shod prepovedan, a mnogo jih je ostalo v čitalnični dvorani in čakalo na odgovor iz Gradca. Ko pride telegram, da se sme zborovati, bil je z živahnimi živioklici pozdravljen. Kmalu potem pride c. kr. okrajni komisar kakor vladni zastopnik in zborovanje se prične. Poprej pa so se vsi navzočni upisali v „Slovensko društvo“, kateremu se je danes število društvenikov znatno pomnožilo.

Podpredsednik „Slovenskega društva“ g. dr. Glančnik iz Maribora pozdravi došle, predstavi vladnega komisarja in otvori zborovanje.

G. dr. Vošnjak, navdušeno pozdravljen, nastopi in v obširnem govoru razloži delovanje državnega zbora. Pred vsem slika pogubonosno delovanje nemških liberalcev, dokler so oni imeli večino v zboru. Glavni stebri države, kmetje in obrtniki so propadali, ker so vsled liberalnih postav postajali sužnji velicega kapitala. Ko je l. 1879. sedanja večina nastopila, našla je državno gospodarstvo v najžalostnejih razmerah, ljudstvo v najhujši stiski, pa povsod ograje v prid nemških liberalcev narejenih postav, da skoraj ni bilo upati, da se bo dalo kreniti na boljšo pot. Liberalci so si z umetnim volilnim redom mislili za vselej ohraniti večino, zato se je naša stranka precej lotila poprave volilnega reda in jo tudi dosegla. Pri tem je pokazala, da jej je mar za razširjenje volilne pravice in da želi kolikor mogoče vsacega davkoplačevalca pritegniti k volitvam. Odslej sme vsak, kdor plačuje 5 gld. davka, voliti v državni zbor. Trebalo bi še nekaterih sprememb, zlasti da dobodo kmetje z ozirom na njihovo število primerno zastopstvo, pa temu se zopet liberalci upirajo in vsaki sklep lahko zaprečijo, ker se spremembe volilnega reda smejo skleniti le z dvema tretjinama vseh poslancev.

Dalje se je pečal državni zbor z urejenjem gruntnega in hišnega davka. Liberalci so si izmislili l. 1869, da se mora gruntni davek na novo urejati ter so računali, da bode potem gruntni davek se dal od 36 milijonov na 42 povišati. K sreči je dobila naša večina končno delo v roke in preprečila kmetom sovražne nakane liberalcev. Celi znesek gruntnega davka je sedaj celo nižji od prejšnjega, in le v nekaterih deželah se je gruntni davek povišal, najbolj za Gališko, za spodnjo in zgornjo Avstrijo in jeden del Štajerskega. A tu so cenilni možje zakrivil s svojimi neopravičenimi cenitvami, da bo sedaj treba več davka plačevati. Na Kranjskem, kjer so narodni možje cenili, se je gruntni davek za tretjino znižal in to je na veliko korist bilo tudi za tiste okraje Štajerske, ki mejé ob Kranjskej. Pri hišnem davku se je doseglo, da manjši kmetski posestniki, ki imajo le po dve sobi v hiši, sedaj menj

plačujejo. Ker se direktni davek za vsem ni povišal, moral je državni zbor privoliti, da se upelje višja carina ali col ne samo za umetne in fabriške izdelke, kar je na korist obrtnikom; na žito, živino, sadje, vino, kar je na korist kmetom; ampak tudi na kavo in petrolej, pa pri tem le v toliko, da se pri ceni, kakor se dozdaž kaže, ne pozna veliko.

Silno teži vse države občna vojniška dolžnost, a dokler stojé sosedje oboroženi, se Avstrija sama ne sme razorožiti. Vendar se je kmetom brambovska postava v toliko olajšala, da odslej kmetskimi posestnikom, ako se pet oseb na njihovem posestvu redi, ni treba stopiti v aktivno vojsko, ampak le v reservo; tudi za bogoslovce in učitelje so se sklenile precejšnje olajšave bramborske dolžnosti.

Jedna najimenitnejših postav je obrtniška, katero je baš kar dodelal državni zbor, dasi so liberalci se močno protivili in le nekateri od njih iz strahu pred svojimi volilci konečno zanjo glasovali. Če prav je ta postava posebno za obrtnike koristna, ker se po njej omeji dozdanja obrtniška svoboda in zahteva od vsacega, kdor hoče pričeti kako obrtnijo, dokaz, da se je te obrtnije dejansko izučil, bode dobro uplivala tudi na kmetijstvo, kajti obrtniki in kmetje so drug na drugega navezani, in če se prvim dobro godi, tudi kmetje svoje pridelke lože in bolje v denar spravijo.

G. govornik se potem obrne do delovanja državnega zbora v prid kmetskih gospodarjev. Za kmetijstvo so prišli silno slabi časi, konkurenca iz Amerike in Rusije spravlja žito in živino ob vso ceno; slabe letine so zakopali kmeta v dolgove in kamor se pogleda: povsod propad in eksekutivne dražbe kmetskih posestev. Liberalci so k temu propadu še pridno pomagali. Odpravili so kazni za oderuhe, dovolili prosto ženitovanje vsacemu beraču, državne meje so odprli tujemu blagu, uvedli posilno legalizovanje, ki kmeta veliko stane, nakladali ljudstvu osemletno šolsko dolžnost, ga silili k stavbi nepotrebno veličih, silno dragih šolskih poslopij, dovolili hranilnicam, da so si kopičile neizmerne rezervne zaklade, od kmetskega dolžnika pa zahtevale zmirom jednako visoke obresti, ovirali so razvoj kmetskih posojilnic z nakladanjem visocega davka, skrbeli za to, da se hudodelnikom, tatovom in roparjem dosti dobro godi v kaznilnicah, in sploh kakor nalašč delali na propad kmetskega ljudstva.

Sedanja konservativno-narodna večina državnega zbora je že poprej, dokler je bila še v manjšini, od leta 1873. sem vedno opozarjala vlado na propad

kmetijstva. Zato je prvo njeno delo, ko je prišla do večine, bilo, da je od vlade zahtevala, naj precej potrebno ukrene, da se kmetsko ljudstvo reši popolnega propada in se mu spet pomaga na noge. Kolikor se je v kratkem času treh let dalo storiti, se je zgodilo. Naložila se je carina ali col na kmetske pridelke vnanjih dežel, da se naši domači pridelki lože prodavajo; sklenila se je postava zoper oderuhe, znižal se je davek za posojilnice in vsled tega omogočila vesela prikazen, da so se na mnogih krajih napravili taki denarni zavodi, ki pomagajo kmetom v denarnih stiskah. Ukazalo se je hranilnicam, da naj od svojih rezervnih zakladov dajejo kmetskim posojilnicam brezobrestna posojila, česar pa dozdaž hranilnice še nečejo storiti. Olajšalo se je posilno legalizovanje, pa bi se bilo še bolj, ko ne bi nasprotovali nemški liberalci gospodske zbornice. Kmalu pride v pretres postava o dednem nasledstvu na kmetih, da se bode mogoče storilo kmetskemu nasledniku naprej gospodariti, ne da bi dobil vsled prevelic izplačil za druge dedove nad glavo zadolženo posestvo. V delu je sprememba šolske postave z ozirom na želje in potrebe kmetskega ljudstva. Tedaj se je nekaj že doseglo v prid kmetskemu ljudstvu, še več pa se bode v teku kratkih let.

G. govornik preide potem na narodno vprašanje in razvija v krepkih besedah, da je sveta dolžnost vsacega naroda, braniti ohraniti in razvijati svojo narodnost. Ako hočejo Slovenci kaj veljati in se popeti do boljšega materialnega stanja, morajo svetu pokazati, da marajo sami za sebe in da hočejo biti enakopravni državljani, ne pa sužnji katere koli tuje narodnosti. Občna krščanska omika ljudstva je le mogoča na podlagi maternega jezika in verske (konfesionalne) šole, zato je vsaka jezikova mešanica v ljudskih šolah ne samo nepotrebna, ampak škodljiva; brezverske šole so pa rak na ljudskem življi. Pri vseh narodih se razni jeziki še le v srednjih šolah uče, in tukaj imajo slovenski učenci dovolj prilike navaditi se družih jezikov in v prvi vrsti nemškega, vendar mora biti učni jezik tudi v srednjih šolah slovenski, da se iz naroda samega izreje prava narodna inteligencija, ki bode vodila svoj ljubljeni narod k boljši bodočnosti. Če nam Nemci povsod svoj jezik usiljujejo, storijo to iz zgolj samopašnosti, da bi potem lahko Nemci povsod službe dobivali mej Slovenci, ne da bi znali slovenski, domačini naši pa bi si morali svoj kruh iskati po daljnem svetu. Tisti Slovenec, ki podpisuje prošnje proti svojemu mater-nemu jeziku in za nemščino, podaje svojim otrokom kamen namesto kruha in je po-

doben grobokopu, ki koplje jamo za svojega lastnega sina.

Narodi pridejo do moči in veljave le, če sami sebe spoštujejo. Ko bi Italijani ali Nemci ne marali za svojo narodnost, bili bi še dandanes razcepljeni v male deželice; združila v močne države jih je le narodna zavest. Kdor tedaj Slovencem svetuje, da se morajo čem preje tem bolje iznebiti svoje narodnosti, je zakleti sovražnik slovenskega naroda in hoče narajati iz svobodnih državljanov sluge družih narodov. Ti volkovi v ovčji obleki dobro vedó, zakaj hočejo Slovencem vzeti njihovo narodnost. Da bi se potem odstranila poslednja ovira, ki brani Nemcem do Adrije ter se sezidal nemški most od Berolina do Trsta.

Z zvijačo in hinavščino skušajo motiti naše slovensko ljudstvo tisti časnikarski pisarji, ki se sedaj hlinijo za „kmetske prijatelje“, ki so pa z dušo in telesom udani oni nemško-liberalni stranki, katera je skozi dvajset let svojega vladanja delala na pogubo in propad kmetskega ljudstva in katera še sedaj povsod zapreke stavi konservativno-narodni večini državnega zbora, kedar hoče kmetom na korist kaj ukreniti.

Kje pa so bili tačas ti kmetski prijatelji, ko se nikdo ni brigal za slovenskega kmeta, kakor k večjemu duhovniki, ki so zanjga pisali knjige v njem razumljivem jeziku in ga poučevali, da ni taval popolnem v temi in nevednosti? Kdo je ustanovil družbo sv. Mohora, kdo ljudstvu podajal knjige in časopise, kdo ga je vabil v Čitalnice in bralna društva, kdo je z velikim trudom v svet poslal „Slov. Gospodarja“ in, ko so kmetje vsled liberalnega gospodarstva prišli v najhujše denarne stiske in oderuhom v roke, kdo je napravil posojilnice in rešil pogina že marsikaterega kmetskega gospodarja?

In še dandanes: kje so pa tisti kmetski prijatelji, kedar se napravijo za kmete koristne društva, sadje-rejsko, hmeljarsko itd., kedar se odprejo nove posojilnice, kedar se razpošilja na sto tisoče poučljivih in pobožnih knjig mej slovensko kmetsko ljudstvo? V kacem zakotnem lističi psovati in obrekovati narodne možé in duhovnike je lahko, dasi malo pošteno, a težje je, dasi koristneje in poštenije, skozi leta in leta ljudstvo poučevati, vzbujati ga in opozarjati na njegove pravice ter, kolikor se da, mu dejansko pomagati. In besede narodnih mož pri slovenskem narodu niso padle na nerodovitna tla.

Narodna zavest se pa hvala Bogu čem dalje tem krepkeje razvija, in več kot 500 prošenj slovenskih občin je došlo državnemu zboru za popolno ravnopravnost slovenskega jezika v šolah in

uradih. Državni zbor je že l. 1880. naložil vladi, naj za Slovence uvede slovenski učni jezik na gimnazijah v slovenskih pokrajinah in na učiteljskih v Ljubljani in Mariboru. Na Kranjskem je vlada se po tem sklepu ravnala in tam so letos za Slovence že tri slovenske gimnazije: v Ljubljani, v Kranji in Rudolfovem. Na Štajerskem se dozda še nič ni spremenilo, pa se bode moralo kaj storiti in v to bode gotovo silila večina državnega zbora, ki je Slovencem prijazna. Tudi sodnijam se je ukazalo, da morajo s slovenskimi strankami slovenski uradovati. Ako tega ne storé, grešé proti vladnim ukazom, proti državnim temeljnim postavam in celó proti volji našega presvitlega cesarja, (gromoviti slava- in živioklici cesarju se razlegajo po dvorani), kateri vse svoje narode z jednako ljubeznijo ljubi in vsem želi biti jednako pravičen. Jutri preteče šest sto let, odkar so Slovenci združeni z Avstrijo pod žezlom presvitke naše cesarske rodovine. Slovenci bodo ta dan s tem večjo radostjo praznovali, ker se bodo spominjali mnozih dobrot, ki so jih uživali in zlasti ker vedó, da presvitli cesar, slavnih pradedov preslavni sin, spoštuje njihovo narodnost in z očetovsko ljubeznijo skrbi za svoje Slovence. (Živio naš presvitli cesar! Živela cesarska rodbina! Živio cesarjevič!) Slovenski narod je skozi šest sto let zvesto stal pri Avstriji in pri cesarski hiši, on se nikdar ni spuntal proti svojim vladarjem, pa se tudi ne bode. (Nikdar! Živela Avstrija!)

Slovenci smemo tedaj zaupljivo gledati v prihodnost, kajti vlada nam je prijazna, državni zbor nam želi dobro in sam presvitli cesar, priznavši neomahljivo zvestobo svojih Slovencev, kaže nam v vsaki priliki svojo ljubav in milost. Mi sami pa tudi ne smemo rok križem držati, temuč pokazati nam je o vsaki priliki, da se zavemo svoje narodnosti, biti nam je složnim, delavnim, zmernim in varčnim. Le tako pripravimo svojim otrokom lepše dneve, kakor smo jih mi doživeli. —

Po končanem govoru g. dr. Vošnjaka, kateremu sledé navdušeni živioklici, se kmetski posestnik Isidor Selič iz Pečovja v imenu kmetskih volilcev zahvaljuje g. dr. Vošnjaku za njegov poučljivi govor in mu izreče popolno zaupanje in zahvalo volivcev za njegovo vstrajno delovanje v prid slovenskih kmetov in Slovencev sploh. (Splošno pritrdjenje.)

Potem govori g. dr. Josip Sernec iz Celja o ljudskem šolstvu in dokazuje, kako nenaravno je početje nemškega Schulvereina, ki vabi slovenske

otroke v čisto nemške šole, da bi iz njih izrejal odpadnike od lastnega naroda, slovenske janičare.

G. dr. Gregorec nasvetuje prošnjo do učnega ministerstva, da se naj že v prihodnjem letu napravijo slovenske paralelke na gimnazijah v Celji, Mariboru in Ptuji, da se na učiteljski mariborskem vseskozi slovenski poučuje, da se profesorske službe vselej razpišejo, in za gori omenjene zavode zahteva od ravnateljev in profesorjev znanje slovenskega jezika in konečno, da se za slovenski Štajer nastavi popotni učitelj za kmetijstvo, ki je zmožen slovenščine. Prošnja je bila jednoglasno sprejeta.

G. Urbanec iz Ptuja se pritožuje, da nekatere sodnije slovenskih ulog nečejo slovenski reševati. Državni zbor naj bi sklenil jezikovno postavo po načrtu, kakega je bil izdelal g. dr. Tonkli. (Pritrjenje.)

Ko se nikdo več ne oglasi k besedi, konča g. dr. Glančnik s trikratnimi žvioklici na presvitlega cesarja zborovanje.

Došli so sledeči telegrami:

Od sv. Lenarta v slovenskih Goricah: Vsem zbranim udom „Slovenskega društva“ in pred vsem

gospodu dr. Vošnjaku kličemo navdušeni slava in gromovito živeli! Živela složnost! Živela zemlja slovenska!

Društveniki od Sv. Ane
v slovenskih Goricah.

Iz Žavca: Srčni pozdrav gospodu poslancu dr. Vošnjaku, kakor tudi zborovanju slovenskega političnega društva za spodnji Štajer.

Obžalujemo da nam ni mogoče se udeležiti.

Jakob Janič, Janez Hausenbichler,
Drag. Žuža, E. Širca.

Iz Mozirja: Pri današnji veselici zbrani rodoljubi savinske in skalske doline se dr. Vošnjaku zahvaljujejo za trudapolno vstrajno delovanje, ter ga zagotavljajo svoje hvaležnosti in udanosti s prošnjo, težnje štajerskih Slovencev še prihodnjič krepko podpirati. Živio dr. Vošnjak in drugovi!

Lipold, Goričar, Terjašek, Pirš,
Goričnik, Pirtovšek, Skruba,
Žolgar, Dolinar, Turnšek,
Rakun, Mikuš, Spende.

